
ÖTÜKEN

KUYU

Adnan İslamoğulları

ÖTÜKEN

ÖTÜKEN

YAYIN NU: 1553
EDEBÎ ESERLER: 810

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NUMARASI: 16267

ISBN: 978-605-155-966-7

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®
İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50 • (0212) 293 88 71 - Faks: (0212) 251 00 12

Editör: Göktürk Ömer Çakır

Kapak Resmi: Sevda Koç

Kapak Tasarımı: GNG Tanıtım

Dizgi-Tertip: Damla Acar

Kapak Baskısı: Pelikan Basım

Baskı: ANA BASIN YAYIN GIDA İNŞ.SAN.VE.TİC.A.Ş
Mahmutbey Mah. Devekaldırımı Cad. 2622 Sk. Güven İş Merkezi
No:6/13, Bağcılar / İstanbul
Sertifika Numarası: 20699 Tel: (0212) 446 05 99

İstanbul- 2020

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir. Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Adnan İslâmoğulları; 7 Ocak 1962 tarihinde Bursa'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Bursa'da tamamladı. Yarım kalan üniversite eğitiminden sonra Ankara'da *Bizim Ocak* dergisi ve Gençlik Kültür Sanat Ocaklarında vazife aldı. 1992 Temmuzu'nda yayımlanamayan '*Bizim Ocak* Dergisi Özel 100. sayısısna kadar dergide yazdı. Aynı şekilde *Gündüz* gazetesi, *Nizam-ı Alem, Alperen, Gelecek, Muhalif* gibi tüm teşkilat dergilerinde sayısız yazı yazdı. Ülkücü harekete dair denemeler, tahliller, edebî denemeler, portreler, "Fakiyr-i pür Taksiyr" müstearıyla kara mizah yazıları olmak üzere farklı türlerde yazılarıyla ülkücü camianın yakından tanıdığı ve okuduğu bir yazar olarak en son, 21 Ağustos 2010 - 11 Temmuz 2018 tarihleri arasında *Yeniçağ* gazetesinde kalem oynattı.

Evli ve Yûnus ve Ersagun isimli iki erkek çocuk babası olarak Bursa'da yaşamaktadır.

"Hayat bir hastalıktır, Hipokrat dahi bu hastalıktan hali değildir…"

Maarrî

I

Otobüs hareket edeli yarım saat olmuştu. Camın buğusunu sildi, dışarının karanlığına bakıyordu. Nereye varacaktı bu yolculuğun sonu? Camdan görünen karanlık gibiydi gelecek ve şehrin gittikçe azalan ışıkları gibiydi bilebildikleri. Bir süre sonra tamamen kayboldu ışıklar. Karanlığa yalnızca kendisini taşıyordu sanki otobüs.

Yalnızlığı seviyordu aslında, ama şimdi bir de belirsizlik eklenince büyümüştü yalnızlığı. Lise dönemi boyunca büründüğü farklı kimlik geleceğini de belirleyecekti. Heyecanlı değil, tam tersine sakindi. Belli belirsiz gülümsedi kendi kendine. Bazen oyun gibi bakıyordu olan bitene, hafife alıyordu, tıpkı hayatın kendisi gibi. İnsan iradesinin dışında başlıyor ve bitiyordu, arada geçen zamana da hayat diyordu insanoğlu, bir Arap şairinin, 'Hayat bir hastalıktır ve Hipokrat dahi bu hastalıktan hali değildir,' dediği gibiydi.

Muavinin "Bizi tercih ettiğiniz için teşekkür ederiz," diye biten anonsuyla düşüncelerinden sıyrıldı. Yanındaki yolcunun göz ucuyla da olsa bir iki kez kendisine baktığını fark etti. Bunun anlamı yol boyunca masum bir laflama isteğiydi. Bunun önüne geçmenin bir yolu vardı, çantasından üç yıl evvel okuduğu ama bir gece önce tekrar okumaya başladığı romanı çıkardı. Tepesindeki düğmeye basıp kendi ışığını açtı. Okuduğu romanın karakterlerinden birinin ismi Gak'tı ve onun hilkat garibesine benzetilen tasvirlerinden etkilenmişti, *Resmini yapmalıyım bunun*, diye geçirdi içinden. Çantasını açıp kalem, silgi ve defterini çıkardı. Kitabı altlık yaparak çizmeye başladı. Kamburdu Gak. Kapüşonlu cüppesi kirden rengini kaybetmişti, 'Olsa olsa neftî yeşil olabilir' diye düşündü. Ayağındaki çizmeler eskimekten var ile yok arasındaydı. Boynundan sarkan ve üzerinde çarmıhtaki İsa tasviri bulunan gümüş haç Gak'ın üzerinde taşıdığı

temiz denilebilecek tek nesneydi. Saçları yağdan tutam tutamdı. Yuvalarından uğramış gibi patlak gözleri, neredeyse tüm yüzünü kaplayan ve yabani sarmaşığa benzeyen kılların dışarıya sarktığı iri delikli kocaman burnu, memeleri sarkmış kepçe kulakları ve yüzüyle orantısız incecik dudaklarıyla ancak bir korku filminin kötülük saçan karakteri olabilecek olan Gak, romanda bir Macar istihbaratçısıydı. Balkanlarda Gak'ın o büyük ve birisinden halkalı bir küpenin sarktığı kulaklarının işitmediği hiçbir ses yoktu adeta. Vatikan'da bile ne oluyorsa Gak'ın haberi oluyordu, tabii Kadı Efendi'nin de ve tabii dünyanın zembereğinin kurulduğu İstanbul'daki sarayında oturan Sultan'ın da. Gak kâğıdın üzerinde belirmişti. Taramalarını yapıyordu, bittiğinde bütün çirkinliğiyle doğacaktı kâğıdın üzerine.

Yanındaki yolcu "Ne güzel çizdin. Kim bu?" diye sorunca ilk kez baktı adama. Kot pantolon giymişti ve üzerinde keten bir gömlek vardı. Sıradan görüntüsüne rağmen saç tıraşına takıldı gözü, asker tıraşı gibi fazlaca düzgündü.

"Gak," dedi sessizce.

"Gak kim?" dedi adam, kendisini süzdüğünü anladığını düşündü.

"Okuduğum romanın bir karakteri," diye cevap verdi daha sıcak bir ses tonuyla. Resmi kitabın arasına koyarak tekrar okumaya başladı diyaloğun devam etmemesi için.

Okurken bir yandan düşünüyordu. Daha ortaokulun ikinci sınıfında aykırı bahçelere kök salması istenmişti ondan, salmıştı o da. Romanı bu yolculukta okuyor oluşu üzerinde düşünmek istemedi. Birkaç dakika içinde gözleri ağırlaştı, göz kapakları kapanmaya başlamıştı. Kitap elinden kayıyor, gözlerini ovuşturup tekrar okumaya çabalıyordu. Nihayet uykuya yenileceğini anladı. Kitabı önündeki fileye koydu, ışığını kapattı, kendisini uykuya teslim ediyordu.

Dakikalardır düşüyordu sanki. İçi boşalmış, nefes alamıyordu. Yüreği ağzından çıkacak gibiydi, kalbinin atışları beyninde yankılanıyordu. Kalktı, etrafı zifirî karanlıktı. Elleriyle dokunmak istedi bir şeye. Ne olursa olsun bir şeye dokunmak istiyordu, güven duyacaktı dokunduğunda. Zemin kumla kaplı ve nemliydi. Kendisini içine alacakmış gibi kaynıyordu sanki kum. Dizlerinin üzerinde emekledi birkaç adım. Elini başının ilerisinde tutuyordu bir çarpmayı önlemek için, taşa değdiğinde rahatladı. Artık ayağa da kalkabilirdi. Bir

kuyudaydı ve üzeri boşluktan ibaretti. Kalktı, gözlerinin karanlığa alışmasını bekledi. Korkusunun yerini merak almıştı. Ne kuyusuydu bu? Aklına gelen şeye gülümsemesini engelleyemedi, hatta gülmeye bile başlamıştı neredeyse. Yoksa Züleyha'sını mı bulacaktı bu kuyuda? "Neler düşünüyorum?" dedi kendi kendine.

Karanlığa alışmıştı biraz. Müteredditadımlarla dikkatlice yürümeye başladı. Adımlarını sayıyordu bir yandan. İçinde bulunduğu yere dair bir ölçü fikri olsun istiyordu. Fakat neredeyse onuncu adımını atıyordu ve hâlâ bir şeye çarpmamıştı. Bir kuyu bu kadar büyük olabilir miydi? Yukarıya doğru baktı uzun uzun. Bir yıldız görünüyordu, sadece bir yıldız parlıyordu tepesinde. Onu kaybetmekten korktu bir an. Sağ tarafından gelen cılız bir ışığı hissetti. Işığa doğru yürüdü. Bir koridoru aydınlatıyordu ışık ya da bir tüneli. Belki de çıkış o tünelin ucundaydı. Adımlarını saymayı bırakmıştı, yalnızca yürüyordu. Yürüdükçe ışık artıyordu ve etraf loş sayılabilecek kadar ışığa sahipti artık. Bir bahçeye açılıyordu tünelin ucu. Çıktı. Biraz ilerideki metruk binayı gördü.

Sarmaşıklar binanın cephesini görünmez hâle getirmişti. Binaya doğru yürüdü, yürüdüğü yol bile sarmaşık dallarıyla kaplıydı. Ayaklarının altındaki yapraklar bir manolya yaprağı kadar taze ve parlaktı. Biraz dikkat edince yaprakların arasında binlerce solucan gördü. Binanın üç basamaktan oluşan giriş merdivenlerine yöneldiğinde pencerelerinden, çatısından yılanlar sarkmaya başlamıştı. Odaların içinde ışık gibi görünen şeylerin aslında yılanların gözleri olduğunu ilk adımını attığında anladı. Binlerce yılan gözlerinden ışıklar saçarak aydınlatıyordu âdeta binayı. Alabildiğine nemliydi içerisi. Merakına yenilmedi ve gerisin geri döndü. Çıkmalıydı buradan. Her adımında gıcırdayan ahşap döşemeler bir bir kırılıyordu ayaklarının altında ve kırılan döşeme tahtalarının arasından yine yılanlar kafasını uzatıyor, kırmızı, sarı, beyaz, siyah, kahverengi, yeşil renkleriyle etrafı renk cümbüşüne çeviriyordu. Kulaklarını sağır edecek derecedeki tıslamaları korkunçtu, *Bir insan bundan daha fazla korkamaz herhâlde*, diye düşündü. Gerisin geri attığı birkaç adımla kapının pervazına tutundu, arkasını âniden dönerek merdivenlerden inecek ve kaçacaktı. Döndü, ilk adımını attığı anda merdivenler çöktü ve yılanların üzerine düştü. Aynı anda dolandı yılanlar vücuduna, mengene gibi sıkıyorlardı. Nefes alamaz hâle gelmişti.

Koridor ışıklarının yanmasıyla uyandı. Kalbinin atışını kontrol edemiyordu.

Su istedi muavinden. Muavin suyu verirken "Geldik zaten," dedi. Suyu içtikçe kendine geldi. Kitabını aldı önündeki koltuğun filesinden. Gayriihtiyari çevirdi sayfaları hızlıca. Gak'ın resmi yoktu, koltuğun altına baktı, hayır yoktu. O an yanındaki koltuğun da boş olduğunu fark etti. Otobüs de yavaş yavaş terminale giriyordu bu arada.

Otobüsten indi. Çıkışa doğru yöneldi. Etrafına bakındı. Üzerine yol yorgunluğu çökmüş pek çok insanla doluydu etraf. Hepsi bir yerlerden geliyor, hepsi bir yerlere gidiyordu. Hepsinin geride bıraktıkları, hepsinin bekleyenleri vardı, kimini hasretle, kimini endişeyle, kimini korkuyla, kimini merakla. Kendisini bekleyen hangisiyle bekliyordu acaba, peki kendisi hangi duyguyla gidiyordu bekleyene?

Bunu düşünmenin vakti değil, yatsı vaktine kadar şehri gezmeliyim, diye düşündü.

Hafif hafif yağan yağmur taptaze bahar kokusu yayıyordu, derin derin çekti içine. Çevresinden geçen insan yüzlerine göz atmayı ihmal etmiyordu. Bir kitapta okumuştu, Leonardo sokaklarda gezerken gördüğü ilginç yüzlerin dikkat çeken detaylarını çizer, onları numaralandırır ve daha sonra resim yaparken o detaylardan faydalanırmış. Belki ondan etkilenmişti, *Keşke Leonardo'nun atölyesinde çırak olsaydım*, diye geçirdi içinden.

Sahile gitmek istedi. Bir esnafa yol tarifi sordu. İlk durakta otobüs beklemeye başladı, art arda geçen otobüslerin tabelalarını okuyordu. Durak öğrencilerle doluydu. Kulak kabarttı konuşulanlara. Bir yandan ayağının ucundaki gazoz kapağı ile oynuyordu. Kapağın kenarına ayağının ucuyla hafifçe dokundu, dönerek havaya yükselen kapağa bir vurdu, kapak yolun ortasına kadar gitti. Duraktakilerden birisi "Aramızda yerli Cruyff var beyler!" diyerek takıldı kendisine. Gülümsedi. Fakat belli ki diğerlerinin futbolla ilgisi yoktu.

"Sen okul çıkışını düşün, bırak Cruyff'u. Şenlik var yine çıkışta," dedi biri.

Şenlik dediği kavgaydı, taşlı sopalı kavga.

Hafif hafif yağan yağmur taptaze bahar kokusu yayıyordu, derin derin çekti içine. Çevresinden geçen insan yüzlerine göz atmayı ihmal etmiyordu. Bir kitapta okumuştu, Leonardo sokaklarda gezerken gördüğü ilginç yüzlerin dikkat çeken detaylarını çizer, onları numaralandırır ve daha sonra resim yaparken o detaylardan faydalanırmış. Belki ondan etkilenmişti, *Keşke Leonardo'nun atölyesinde çırak olsaydım*, diye geçirdi içinden.

Otobüs geldi, çok kalabalıktı. Yukarıdan sarkan deri tutamağı tuttu, diğer elinde siyah deri spor çantası vardı. Hava iyice aydınlanmıştı. İlk kez geldiği şehrin sokaklarına bakıyordu. Yol boyunca palmiye ve zakkum ağaçları ve manolyalar vardı. Kadife gibi pürüzsüz yapraklarındaki parlaklığı, iri beyaz çiçeklerindeki büyüleyici kokusuyla manolyaları kendi şehrinden, hatta kendi evinin bahçesinden tanıyordu. "İmparatorluk ağacıdır," demişti ara sıra uğradığı kitapçı manolya ağacı için. Hoşuna gitmişti kendi evlerinin bahçesinde bir imparatorluk ağacının bulunması. Evlerinin her bir köşesini ayrı ayrı seviyordu. Bahçedeki taşların arasında biten otları, altında ailece yemek yedikleri iki erik ağacını, yıldız çiçeklerini, duvar dibine sıralanmış mavi, pembe, beyaz ortancaları, salkım salkım sarkan küpelileri ve begonyaları, tavan arasını.

Durakta kendisine laf atan çocuk hemen yanındaydı, onun sorusuyla irkildi.

"Futbol mu oynuyorsun?"

İlgiden hoşlanmadı. Kordon dedikleri yere yakın olduğunu bilse hemen inecekti otobüsten.

Konuşmak istemediğini belli edercesine "Hayır," dedi kısaca.

Fakat diyalog beklentisi ve konuşma arzusu bitecek gibi değildi çocuğun.

Soruları devam etti.

"Ben Ender. Hangi okula gidiyorsun?"

"Lisede okuyorum. Burada inmem gerekiyor, iyi günler," dedi ve kalabalığın arasından otobüsün arkasına doğru yürümeye çalıştı.

"Sana da iyi günler, görüşürüz," dedi ve elini başına götürerek eyvallah işareti yaptı Ender.

Otobüsten indiğinde göz göze geldiler yine. Bu kez kendisi elini başına götürüp "Eyvallah!" dedi gülümseyerek.

Pek de uzak sayılmayacak bir zamanda yollarının ve hayatlarının ne denli kesişeceğini her ikisi de bilmiyordu…

"Çeğen Tepesi'nde Enver, Konak Meydanı'nda Hasan Tahsin, Kocatepe'de Mustafa Kemal kim ise bu çocuklar da onlardır..."

II

Birkaç eski dost ev sohbetinde buluşmuşlardı. Bir adet üçlü İskandinav kanepe ve dört tane tekli koltuk, ortada bir sehpa, üstünde eski bir daktilo bulunan ve üzeri ekose desenli muşamba kaplı katlanır bir tahta masadan ibaretti salon. Ayrıca bir ahşap sandalye, küçük sehpanın üzerinde bir radyo ve yanında bir başucu sürahisi ile su bardağından oluşan eşyasıyla mütevazı giriş katındaki salonda sohbet ediyorlardı.

"Ajans başlıyor, dinleyelim bakalım," dedi ev sahibi ve radyoyu açtı.

Birkaç saniye içinde ısınan radyonun sesi gelmeye başladı. Spiker, cumhurbaşkanı ile başbakan arasındaki haftalık mutat görüşmenin Çankaya Köşkü'nde yapıldığını, ülke gündemindeki meseleler hakkında fikir teatisinde bulunduklarını söyledi. Ardından Başbakan Bülent Ecevit'in "Kimse bana sağcılar ve milliyetçiler cinayet işliyor dedirtemez," diyen ana muhalefet partisi liderinin sözlerine atıf yaparak faşist katillerin ülkeyi kan gölüne çevirmelerine izin vermeyeceklerini söylediğini aktardı. Ajanslardaki haber sıralaması devlet protokolünü takip ediyordu. Buna göre şimdi haber sırası muhalefet liderlerinin günlük açıklamalarındaydı.

Komutan "Türkeş Bey'in açıklamaları çok sertti," dedi.

Spiker "MHP Genel Başkanı Alparslan Türkeş bugün yaptığı basın toplantısında başbakana sert sözlerle yüklendi ve..." derken ev sahibi "Olağanüstü bir şey yok," diyerek kıstı sesini radyonun.

"Komutanım, gençliğin yeni liderini sanıyorum siz tanıyorsunuz," dedi misafirlerinden birisi.

Ağabey sigarasından derin bir nefes çekti, külünü gelişigüzel bıraktı tablaya, çoğu zamanki gibi tutturamamıştı kül tablasını.

"Endişeye mahal yok, silik bir dönem geçirecek. Bu hassas dönemi onunla atlatacağız," diyerek cevapladı Komutan.

Ağabey'deydi gözleri. Fakat o cevap vermiyor, konuya girmiyor, alakasız gibi davranıyordu.

"Bu çocuklar," dedi, sigarasından bir nefes daha çekerek devam etti.

"Bu ülkenin ihtiyat akçeleridir. Marksist yayılmacılığın karşısında canları pahasına bu ülkeyi savunmaktan geri durmayacaklardır. Çeğen Tepesi'nde Enver kim ise, Konak Meydanı'nda Hasan Tahsin kim ise, Kocatepe'de Mustafa Kemal kim ise bu çocuklar da onlardır. Umarım devletimiz bir gün bu çocukları da kurunun yanında külhanına atıp yakmaz."

Soğuk bir hava esti odada. Birbirlerine baktılar. Bilmedikleri bir gelişme mi olmuştu? Ağabey neden endişeliydi? Devlet neden ülkücüleri külhana atsındı?

Komutan "Hayırdır Ağabey, pek endişelisin. Aksi bir şey mi oldu?" diye sordu. Sesinde müşterek bir endişeden ziyade şüphe vardı.

"Daha ne olabilir Komutan, daha ne olabilir? Maraş olaylarının aslı astarı bilinmesine rağmen, tüm bu provokasyonlar alenen ortada iken, Topal'ın gazetesinde, halk mezhep kışkırtıcılığı ile birbiri aleyhinde tahrik edilip fatura sadece ülkücülere kesilirken, ülkücüler yok yere tutuklanırken yalnızca ülkücülerin suçlanması ve bu yöndeki propagandalar karşısında sessiz kalınması hoşuma gitmiyor. Suriye ile bağlantılı Acilciler grubunun bölgedeki vatandaşları silahlandırdığını, Dev-Savaş örgütünün köyler arasında cirit attığını biz biliyoruz da siz bilmiyor musunuz? Birtakım istihbarat elemanlarının Maraş'ta yaptıkları toplantıları biz duyuyoruz da siz duymuyor musunuz? Seyircisinin tamamı ülkücülerden oluşan bir filmin izlendiği sinemaya ülkücülerin bomba koymayacağını herkes biliyor da siz bilmiyor musunuz? İki solcu öğretmenin fraksiyon çatışmasında öldürüldüğünü bütün Maraş biliyor da siz bilmiyor musunuz? CHP senatörünü Dev-Sol militanlarının öldürdüğü ortada iken arenadaki aslanların önüne atılır gibi neden MHP ve ülkücüler atılıyor kamuoyunun önüne? Neden Topal'ın gazetesi susturulmuyor?" dedi ve "Bu olayların başka illerde de devamından endişe ediyorum," diye ilave etti.

"Boşuna endişeleniyorsunuz Ağabey, böyle bir şey olmayacak."

"Öyle diyorsanız öyledir, bu hassas dönemi de böyle atlatırız."

Herkes birbirine baktı. Bu gecenin şifresi sanki "Bu hassas dönemi de böyle atlatırız" cümlesiydi.

Komutan, odadaki diğer bir konuğa sordu.

"Geldi mi istihbarat?"

"İlginç bir çocuk," dedi konuk, "çok dikkatli. Konuşmayı pek sevmiyor. Temkinli, şüpheleniyor. Diyaloğa girmiyor. Kibar. Diyalogdan kaçmak için kitabını çıkarıp okudu ve hatta resim bile yaptı deniyor bilgi notunda."

"İzmir'e niye ve nereye gidiyormuş?" diye sordu Komutan.

"Henüz o bilgi notu gelmedi. Yalnız ilginç olan okuduğu kitapmış nota göre. Kendi siyasi görüşüyle ilgisiz bir roman okuyormuş ve romanın kahramanın resmini çizmiş," deyince, ilgisiz gibi görünen Ağabey "Kimmiş o roman kahramanı?" diye sordu.

Cebinden bilgi notuna iliştirilmiş resmi çıkartarak uzattı ve "Gak'mış adı," dedi. Ağabey'in yüzündeki gülümseme o kadar hafifti ki kimse fark etmemişti. Ağabey umursamamış gibi sehpanın üzerine koydu ve hepsi resme baktılar.

Komutan "Gak kim Ağabey?" diye sordu.

"O kitabı okuması enteresan," dedi Ağabey, "düşmanlarını tanımak istiyor demektir. Gak'a gelince, Gak Kadı Efendi'nin…" dedi ve cümlesini tamamlamadan "Şimdi Kadı Efendi kim diye soracaksınız, bu kadar cahillik fazla beyler. Okuyun da öğrenin, en azından takip ettiğiniz bir çocuk kadar," diyerek güldü gizlediği bir keyifle.

"Lisedeki faaliyetleri bu çocuğun istidadı hakkında bilgi veriyor bize. İzmir'de nereye gideceğini, kiminle, kimlerle buluşacağını bilmeliyiz," dedi Komutan ve Ağabey'e döndü:

"Siz tanıyor musunuz bu çocuğu, bilginiz var mı hakkında?"

"Hayır, çoluk çocuk takip edecek vaktim yok, o işlere siz bakıyorsunuz."

"Çoluk çocuk yakıyor ülkeyi. Getirdiğim dosyasına baktınız mı? Demokrat Partili bir ailenin çocuğu, üstelik örgütlü bir solcu, garip değil mi sizce de?" diye sordu.

"Aynı dosyada yeğenlerinin solcu olduğu ve hatta ailede Türkiye İşçi Partili bile bulunduğu da yazıyor. Ama çocuk solcu, öyle mi Komutan? Gariplik bunun neresinde?"

Yine umursamaz ve hafife alan bir ses tonuyla konuşmuştu.

Komutan "Gak kim Ağabey?" diye sordu.
"O kitabı okuması enteresan," dedi Ağabey, "düşmanlarını tanımak istiyor demektir. Gak'a gelince, Gak Kadı Efendi'nin…" dedi ve cümlesini tamamlamadan "Şimdi Kadı Efendi kim diye soracaksınız, bu kadar cahillik fazla beyler. Okuyun da öğrenin, en azından takip ettiğiniz bir çocuk kadar," diyerek güldü gizlediği bir keyifle.

Havadan sudan bahsettiler bir süre daha. Siyaset konuştular ve dağıldılar. En son Komutan ayrıldı. Ağabey'in elini sıkarken, "Hizmetinize ve size her zamankinden daha fazla ihtiyacımız var Ağabey. Bir emriniz var mı bana?" diye sordu. Sesinde gerginlikten eser yoktu, aksine çok sıcaktı. "Estağfurullah, Allah hepimizi ihtirastan korusun," dedi ve Komutan'ı uğurladı.

Komutan kendisini bir sokak arkada bekleyen makam otomobiline doğru ilerlerken düşünüyordu. Ağabey'e ciddi bilgi akışı vardı ve kendisine karşı imalı sözler sarf etmişti? 'Allah hepimizi ihtirastan korusun' derken ne kastediyordu? Yoksa bu kadar derin bir istihbaratı mı vardı? Eğer böyle ise bunu Türkeş ile paylaşır mıydı? Bu kötü olurdu. Bu ihtimali masaya yatırmalı ve gerekli yerlere gerekli ikazları yapmalıydı. Türkeş muhakkak devre dışı kalmalıydı.

Koruması kapısını açtı, arabasına bindi.

"Eve mi komutanım?"

"Hayır evladım. Karargâha gidiyoruz."

Ağabey yalnız kalmıştı. Mutfağa gitti. Cezveye su koydu, dolu dolu iki tatlı kaşığı kahve ve yarım kaşık da şeker. Ocağı yaktı, hafif ateşe ayarladı. İyice karıştırdı ve pişmeye bıraktı. Fincanı çıkardı raftan. Evindeki tek lükstü bu Fransız porseleni fincan. Kenarları altın yaldızlı, alta doğru daralan zarif bir formdaydı. Kahvenin köpüğü kabarmaya başlamıştı bu arada. Ateşin üzerinden kaldırdı cezveyi, ocağı söndürmeden kaşıkla köpüğünü aldı, fincana aktardı ve biraz daha ateşin üzerine bıraktı. İkinci kez köpük aldı ve kaşığın tersinin üzerinden yavaşça boşalttı kahveyi fincana.

Odaya girdi. Koltuğa oturup sigara yaktı ve kahvesini yudumlamaya başladı. Saatine baktı. Vakit yatsıya geliyordu. 'Ulaştı mı acaba?' diye geçirdi içinden, bu dakikalarda gideceği yere ulaşması gerekiyordu. Takibi fark etti mi, ettiyse atlatabildi mi? Muhakkak fark etmiştir, otobüste yanındaki yolcudan şüphelenmişti müdürün anlattığı kadarıyla. Şüphelendiyse daha dikkatli olacaktı. Bu da onun ilk ciddi imtihanıydı. Düşündü, seviyordu onu, bütün evlatlarını sevdiği gibi. Başarırdı, endişeye mahal yoktu. *Hem Mehmet Selim Efendi de tedbirini almıştır*, diye rahatlattı kendisini. Komutanın çocuğa yönelik ilgisi rahatsız etmişti aslında. Galiba endişesi bu yüzdendi. Yoksa en güvenilir eldeydi. Orada ölüm bile güzeldi. Kaldı ki Mehmet Selim Efendi de çok sevecekti onu. Bakalım o dik baş-

lı, hayatı alaya alan çocuk sevecek miydi Mehmet Selim Efendi'yi, yoksa çekip gidecek miydi? Yok, çekip gitmez de kalırsa çok vatan evladının canı kurtulacak, belki de pek çoğu o ihanet örgütlerinin ağına düşmekten kurtulacaktı.

Kendisinin çocuğu tanıyıp tanımadığından emin değildi Komutan. Telefonun ahizesini aldı, "Bana İzmir Orduevi'ni bağlayın kızım," dedi. Birkaç dakika sonra telefon çaldı, "Orduevi komutanını bağlayın," diyerek bekledi.

"Orduevine yarın gece gelecek fakat kaydı bu geceden yapılsın, emanetimdir size. Teşekkür ederim evladım," diyerek kapattı telefonu. Yan odadaki kütüphanesine geçti. İyi bir roman okuyucusuydu. Balzac'ın romanını aldı eline. Koltuğuna çöktü. Yorgun hissediyordu kendisini. Kitabın arasındaki kurşunkalemi alarak kaldığı yerden okumaya başladı. "Zavallı kadın," dedi, "sadakatinin bedelini ödeyecek."

Okuduğu romanın kahramanıydı zavallı kadın. Kaç sahife okuduğunu hatırlamıyordu, ne okuduğunu da hatırlamadığını fark etti. Bıraktı kitabı elinden. Yatağına uzandı. Battaniyesini çekti üzerine.

Bu mütevazı evde yalnız yaşıyordu yıllardır. Siyaseti hiç sevmemişti. Siyasetçileri de. Onun derdi Türk milletiydi. Kendisini adadığı Türk milliyetçileri, ülkücüler… Komünizm yayılmacılığının önünde, ülkede örgütlenen Marksist-Leninist örgütlerin saldırıları karşısında kendilerini siper eden ülkücüler.

Son günlerde cereyan eden hadiseler canını sıkıyordu. Anadolu'da bazı illerde camilere bomba atılıyor, Aleviler yapmış gibi üç beş Alevi yakalanıp arka kapıdan salıveriliyordu. Cemevleri bombalanıyor, ülkücüler suçlanıyordu. Gençlik arasındaki ideolojik savaşa bir de mezhep çatışmaları ekleniyordu. Anarşi halkı bezdiriyor, güven duygusunu zedeliyor, halkın kurtarıcı umudunu besliyordu. Sanki mizansen gibiydi birtakım eylemler. Bir şeylerin hazırlığı mıydı acaba bunlar? Uyumalıydı. Yarın Reis'le görüşecekti. Bu akşam Komutan'ın hâlleri de tuhaftı. Bu dönemi böyle atlatamazlardı. Bunu Reis'le paylaşmalıydı, gerisi onun bileceği işti.

"Kayalara vuran dalgaların beyazını almayı hayal ederdi, kahvenin köpüğünü alır gibi…"

III

Otobüsten indi, yolun karşısına geçti. Bir mağazanın önünde durdu. Vitrindeki kıyafetlere bakıyordu ama bir taraftan da vitrin camından arkasındakileri gözlüyor, kendisiyle birlikte karşıya geçen biri olup olmadığını kontrol ediyordu. Kimse yoktu. Yürümeye devam etti. Kahvaltı etmeliydi. "Oraya gidip de boyoz yememek olmaz," demişti Defne. Bir pastaneye girdi, boyoz ve bir de buz gibi limonata istedi. Yavaşça kahvaltısını yaptı. Kasadaki kıza "Kordon'a gitmek istiyorum, otobüs harici bir vesait var mı?" diye sordu. "İki sokak ileride köşede dolmuşlar var, on dakikada oradasınız," dedi gülümseyerek kız. Teşekkür edip ayrıldı.

Köşeye geldiğinde sıradaki boş dolmuşa bindi, arka koltuğa oturdu. Dört kişi daha gelmeliydi dolmuşun hareket etmesi için. Arabanın pikabında Nilüfer'in *Göreceksin Kendini O Kırılan Aynada* plağı çalıyordu. Akşam yapacağı ziyareti düşündü yine. Görecek miydi o aynada kendini? Bekliyor muydu bunu? Aslında beklemekten ziyade merak ediyordu. Neyi değiştirecekti, hayatının yönünü mü? Olabilirdi. Ne önemi vardı bunun? Zevklerini mi? Öfkelerini mi? Zaaflarını mı? Fikirlerini mi değiştirecekti? Hayır, bütün bunlar olmayacaktı. Tanışacaklar, sohbet edecekler, kendisini misafir edecek ve uğurlayacaktı. Belki biraz tarih, vatan, millet sohbeti olacaktı o kadar. Şüphesiz kıymetli biriydi, şüphesiz özel biriydi. Öyle olmasa Ağabey kendisini oraya göndermezdi.

Bu arada dört yolcu daha binmiş ve dolmuş hareket etmişti. Diğer yolcuları göz ucuyla süzdü. Önde oturan oldukça yaşlı bir beydi. Giyimi gayet düzgündü. Takım elbisesi, fötr şapkası ve elindeki gümüş başlı bastonuyla etkileyici bir görüntüsü vardı. Yanında ise eski ama temiz bir hırka giymiş orta yaşlarda bir hanım ve küçük bir çocuk vardı.

Şoför yanındaki adama "Arakel Amca, köşede mi bırakayım?" diye sordu. *Evet* der gibi kafasını salladı adam.

Arakel diye tekrar etti içinden. Arakel Ermeni ismiydi muhtemelen ama tam da emin olamadı. Adam indi, dolmuş hareket etti ve birkaç dakika sonra "Son durak!" dedi şoför.

Kordon'a gelmişti. Çantasını omzuna taktı, yürümeye başladı ağır ağır. Deniz kenarına geçti. Gerindi iyice, yorulmuştu. Deniz havasını çekti içine, yosun kokusunu, rüzgârı. Kendi kayalıklarında olsaydı şimdi, çıkarırdı gömleğini ve rüzgâr vücudunda gezerdi. Yosun kokusunu çekerdi içine derin derin. Sesini dinlerdi dalgaların, kayalarda patlamasını seyrederdi dakikalarca. Dalgaların beyazını almayı hayal ederdi, kahvenin köpüğünü alır gibi. Saatlerce oturur, sonra deniz kenarına inerdi kayaların dik patikasından. Dalgaların geri çekildiği yerdeki evlerine kadar yürürdü. Baharla birlikte sayfiye için gelenlerle canlanırdı hayat biraz. *Akdeniz*'i, *Suç ve Ceza*'yı, *Pembe İncili Kaftan*'ı, *Diyet*'i, *Çağlayanlar*'ı, *Huzur*'u, *Saatleri Ayarlama Enstitüsü*'nü, *Mahur Beste*'yi, *Sahnenin Dışındakiler*'i, *Fatih Harbiye*'yi ve daha nice hikâye ve romanı hep orada okumuştu. Çok etkilendiği İlya Ehlenburg'un ölümsüz eseri *Paris Düşerken*'i de tabii. Michaud, Denise, Andre, Lucien, Pierre, Agnès gibi birbirinden müthiş karakterleriyle bitmemesi için yavaş yavaş okumuştu ve Defne'yi hep orada düşünmüştü.

Şarkısını mırıldanmaya başladı. "Kapıldım gidiyorum bahtımın rüzgârına, ey ufuklar, diyorum, yolculuk var yarına". Usul usul, meşk eder gibi söyledi şarkıyı sonuna kadar. Kulaklarında ud sesi vardı şimdi. Kaptanzade Ali Rıza Bey'in hicaz şarkısıydı. Ortaokulun ikinci sınıfındayken bir yıl gittiği musiki derneğinde öğrenmişti şarkıyı. Defne'yi de o şarkıyla birlikte görmüştü. Aylarca yalnızca uzaktan seyretmişti onu dernekte, bir kelime bile etmeden. Yalnızca bir baş selamıyla yetinmişti bir yıl boyunca. Küçücük ama samimi ve gamzelerini belirginleştiren bir tebessümün eşlik ettiği baş selamlarıydı. Sesini ise şarkı söylerken duyuyor, ud çalarken eğilip kapanan gözlerine tutuluyordu. Sarı en güzel Defne'ye yakışıyordu. Sarı piliseli eteği, beyaz gömleği, üzerinde sarı puantiyeleri olan beyaz saç bandı, beyaz el çantası, beyaz ayakkabıları. Bir başka gün turkuaz çizgili kahverengi süveteri. Bir başka gün leylaklara bürünmüş olurdu.

Küçüklüğünde, berrak yaz gecelerinde, köyde sahile sırt üstü yatar, kayalıklara vuran dalgaların sesini dinlerken dakikalarca gökyüzüne bakar, gökyüzünün sonunu merak ederdi. O sondan sonra da bir şeyin başlaması gerektiğini düşünürdü. Vardığı tek yer sonsuzluk olurdu her defasında. İzah edemediği sonsuzluk galiba Tanrı'nın adıydı ve aynı bunun gibi Türkler için de Tanrı'nın bir diğer adı devletti. Kutsalların en tepesindeydi devlet ve uğruna her şey feda edilmeliydi. Her gün sokaklarda ülkenin çocukları yere düşüyor, onların cansız düştüğü yerden devlet güçlenmiş olarak kalkıyordu ayağa.

Okulun tatile girmesiyle birlikte Defne'siz bir yaz başlamıştı. O baharın ardından gelen güneşli bir yaz günü, gelincikler açmış gibi gelincik kırmızıları içinde sahilde görmüştü onu. Çay bahçesinde bir bankta, ayak ayak üzerine atmış, ellerini dizlerinin üzerinde kenetlemiş öylece oturuyordu. Etrafına bakındı, kimse yoktu. Yalnız mı gelmişti buraya? Bunu öğrenmenin yolu yanına gitmekti. Birden Rıza Abi'nin minibüsünün korna sesiyle arkasını döndü Defne ve göz göze geldiler. Yine bir baş selamıyla selamlaştılar. Fakat hemen ardından ona doğru yürümeye başlamıştı bu kez. Yanına gitti.

"Merhaba. Burada göreceğim hiç aklıma gelmezdi."

"Neden, burası yalnızca size mi ait, yoksa köyün ağasının oğlu musun sen?" dedi gülerek, ardından da "Merhaba," diyerek elini uzattı.

Elini sıktığında fark etti ne kadar zarif parmakları olduğunu, zarif ve uzun.

"Hangi rüzgâr attı sizi buraya?"

"Kapıldım geldim, bahtımın rüzgârına," diye cevap verdi.

"Hoş geldin."

Sustular, öylece ayakta kalmışlardı. Âni bir kararla "Benimle gelir misin rica etsem?" dedi ve elini tuttu. "Hadi gidelim" tutuşuydu bu. Defne bir an duraksadı ama "Nereye?" diye sormadı.

Deniz kenarından yürümeye başladılar el ele, hiç konuşmadan. Biraz yürüdükten sonra manastırın önüne geldiklerinde durdu. Manastıra doğru yöneldi.

"Hagios Aberkios Manastırı. Dokuzuncu yüzyıl eseri, bin iki yüz yıllık hemen hemen. 1650'lere kadar faaliyet göstermiş, Hıristiyanların sürgün yeriymiş," dedi.

Dikkatle manastıra baktı Defne.

"Çok güzel, ama küçük bir parçası kalmış ve sanırım giriş katı toprağın altında."

"Evet maalesef. Keşke hepsi kalmış olsaydı günümüze."

Memnun olmuştu kalıntı hakkında bilgisinin olmasına, demek ki sanat tarihiyle de ilgiliydi. Yürümeye devam ettiler sahilden, elini bırakmamıştı. Yol boyunca birkaç kez elini hafifçe sıktı. Defne de zarafetle elini sıkarak cevap verdi. Sol taraflarında eski kârgir bir ev vardı iki katlı; köyün Rumlardan kalma eski okuluydu burası. Kayaların tepesindeki oldukça küçük taş binanın yanına gelmişlerdi,

O baharın ardından gelen güneşli bir yaz günü, gelincikler açmış gibi gelincik kırmızıları içinde sahilde görmüştü onu. Çay bahçesinde bir bankta, ayak ayak üzerine atmış, ellerini dizlerinin üzerinde kenetlemiş öylece oturuyordu.

eski gümrük binasıydı. Mudanya Mütarekesi'nden hemen sonraki mübadelede buradaki Rumlar vapurlara bindirilip Yunanistan'a, tüm Balkanlardan muhacirler de Türkiye'ye gönderilmişlerdi. Bu eski gümrük binası da Makedonya'dan buraya gelen Veli Ağa'nındı göçten sonra artık.

"Ev ne kadar küçükse o denli de heybetli görünüyor, sanki bütün körfez benim der gibi bir mağrurluğu var."

"Veli Ağa da mağrur bir Rumeliliydi. Amcamın kayınpederi Polom Amca da kâhyasıydı Veli Ağa'nın," diyerek evin hemen yanından kayalara çıkmak üzere ilk adımını attı ve Defne'yi de çekti yukarıya. Kayaların tam ucuna oturdular. "İşte!" dedi, "benim surlarım burası. Rumlar *Vafesa* derlermiş bu büyük kayaya."

"Sığınağım der gibi söyledin, sığınma varsa eğer bir kaçış da vardır."

"Kendimden kaçıp yine kendime sığınıyorum burada."

"İki kişiden mi söz ediyoruz?"

"Bilmiyorum, belki de."

"Hangisi sensin peki, hangisinden kaçıyorsun?"

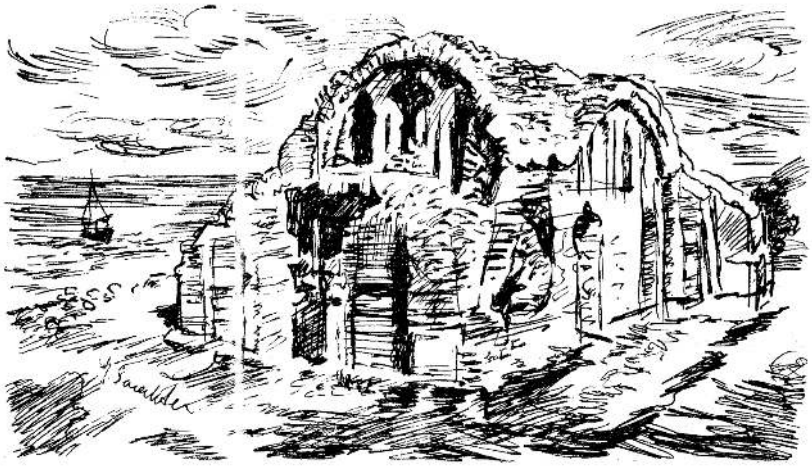
Cevap vermedi. Yüzüne baktı Defne'nin uzun uzun.

"Belki buna birlikte cevap ararız."

"Belki," dedi kısaca. Bir süre sustular, sonra denizden, rüzgârdan, şiirden konuştular ve sahile doğru yürümeye başladılar.

Bir korna sesiyle irkildi ve kendine geldi Yusuf, İzmir'de, Kordon'daydı.

Arkasını döndü, bir fayton geçiyordu yoldan. Etrafına bakındı, sahil, deniz, rüzgâr, çay bahçesi, fayton. Eksik olan yalnızca zeytin ağaçları ve Defne'ydi. Çay bahçesine oturdu. Saatine baktı, henüz çok erkendi. Bir süre sonra içtiği çayın parasını ödedi ve kalktı, yürümeye başladı. Sıra sıra restoranlarda hummalı bir faaliyet vardı. Bir önceki gecenin yorgunluğunu ve mahmurluğunu atamayan garsonlar öğlen servisine hazırlanıyorlardı. Bembeyaz örtüler seriliyordu masalara. Küçük vazolara kır çiçekleri koyuluyordu. Yorucu bir gün daha onları bekliyor olmalıydı. Ayaklarında sandaletleri, keten şortları, sırtlarında şile bezi gömlekleri, çantaları ve ellerinde fotoğraf makineleriyle turistler yine bildik tavırlarıyla dolaşıyorlar, etrafa bakınıp fotoğraf çekiyorlardı. Fakat burada akşama kadar vakit geçiremeyeceğini anlaması uzun sürmemişti. Erken saatlere rağmen

Deniz kenarından yürümeye başladılar el ele, hiç konuşmadan. Biraz yürüdükten sonra manastırın önüne geldiklerinde durdu. Manastıra doğru yöneldi. "Hagios Aberkios Manastırı. Dokuzuncu yüzyıl eseri, bin iki yüz yıllık hemen hemen. 1650'lere kadar faaliyet göstermiş, Hıristiyanların sürgün yeriymiş," dedi.

çok kalabalık bir yerdi. Buraya gelerek hata yapmıştı. *Bulurum nasılsa bir yol*, diye düşündü. Sahil boyunca belli aralıklarla banklar vardı. Gözüne bir bank kestirmeye çalışıyordu ki yalnız başına oturan ve gazete okuyan bir adamın yanında durdu.

"Selam, tarihî hanların olduğu sokaklar, kitapçılar nerelerde acaba?" diye sordu.

"Kemeraltı'na gideceksin, Halim Ağa çarşısından Hisarönü'ne giden yolda büyük bir han var."

"Nasıl gidebilirim, yakın mı?"

"Yakın yakın. On beş dakikaya oradasın, ben de kalkıyorum. Seni oraya gidecek dolmuşlara kadar götüreyim."

Yarım saat sonra adamın bahsettiği yerde, Kızlarağası Hanı'ndaydı. Dışarıdan hanı izledi biraz. Giriş kapısına doğru yöneldi, acı kahve kokusu karşıladı kendisini, güzel bir karşılamaydı doğrusu. Önce hanı gezmeliydi. Girişteki kitabeyi okudu. II. Mahmut zamanında yapılmıştı. Kararsız kaldı, hem acı kahve kokusu tahrik ediyordu hem hanı gezmek. Kahve kokusuna yenildi. Hanın giriş katında bir çay ocağının önündeki hasır oturaklardan birine oturdu. Avludaki tomurcuklanmış ıhlamur ağaçlarından biri hemen yanında yükseliyordu. Orta yaşlı bir ses "Buyur delikanlı, çay vereyim mi?" dedi. Orta kahve istedi. Yüzüne baktı adam gülümseyerek. Bu gülümsemenin nedenini biliyordu, toplumda kahvenin yaşla bir ilgisi vardı genelde.

"Buyur delikanlı, afiyet olsun."

"Teşekkür ederim."

Sigara ve kibritini çıkardı. Sigara ve kahve için "Lazımıgayrimüfarık," demişti Ağabey, birisi olmadan diğeri olmaz demekti. Haklıydı. Sigara ve kahve, kül rengi ve kahverengi güzel bir ikiliydi. Yaktı sigarasını, kahvesinden bir yudum aldı. Bir yandan etrafını süzüyordu.

Kareye yakın dikdörtgen, iki katlı, avlulu bir handı. Duvarları düzgün kesme taş ve tuğla ile örülmüştü. Alt ve üst kattaki odaların açıldığı koridorlarda beşik tonoz, üst kat odalarında ise aynalı tonoz örtüsü vardı. İki sıra kirpi saçak hanı çepeçevre dolaşıyordu. Taş sövelere tutturulmuş demir parmaklıklarıyla ve cephesindeki cumbasıyla oldukça görkemli bir handı. Bedestenleri vardı. Yaşadığı şehrin hanlarını gezerken öğrenmişti kirpi saçakları, tonoz, aynalı tonoz, kedi merdiveni gibi mimari tabirleri.

Saatine baktı, üç olmuştu. *Hanı gezerim, varsa bir iki kitapçı oralarda vakit geçiririm*, diye düşündü. Yatsı vaktine daha çok vardı. Yatsı ezanıyla birlikte orada olacaktı. Yaklaşık bir saat mesafedeydi sahil kasabası. O sahilin rüzgârı kendisinin yelkenlerini nereye doğru şişirecekti? Bilmiyordu bunu. Bilebildiği tek şey ziyaret edeceği bir cami imamıydı ve sıradan bir ziyaret olmayacağıydı.

Fincanı tabağına kapattı. Teyzesi her gelişinde kahveler içilir, fincanlar kapanır ve fallar bakılırdı. Her seferinde anlatacak o kadar şeyi nerden bulurdu teyzesi, hep hayret ederdi. "Hanenize ay doğacak, üzerinizde göz var, gözleri çıksın inşallah, üç vakte kadar haber var," her falın klişe cümleleriydi. Annesi de her seferinde "Ablacığım, gelmedi gitti şu haber," derdi gülerek. Annesinin falı alaya almasına, inanmamasına kızardı teyzesi. Fakat son geldiğinde kendisinin falına bakarken teyzesinin bir an yüzünün asılmasına dikkat etmişti annesi. "Ablacığım, hayırdır, ne gördün?" diye sormuştu. Sesinde endişe vardı, anne endişesiydi bu. Teyzesi "Hiç kardeşim, hiçbir şey," diyerek savuşturmuştu annesinin endişesini. Annesi ısrar etmekten vazgeçmiş fakat içine de kurt düşmüştü. Çok iyi biliyordu ki kendisinin olmadığı bir sırada annesi "Ne gördün?" diyerek teyzesini sıkıştıracaktı. Teyzesinin bu salvoyu da savuşturacağından emindi. Ağzı iyi laf yapardı çünkü. Oldukça konuşkandı hatta susmuyordu çoğunlukla. Annesi "Memlekette, değirmende doğan çocuklar çok konuşur derlerdi. Değirmende doğan benim ama konuşma melekemi ablama vermişler," derdi.

Anne tarafının ailesiyle ilgili hikâyeleri de dayısından ve teyzesinden dinlerdi. "Amcama prezantik diyorlardı. Beyaz bir atla dolaşırdı adamlarıyla, şehrin ortasında Sırplar öldürdü…" diye heyecanla anlatırdı teyzesi. Zaman zaman da hem anlatır hem ağlaşırlardı. Göç hem yanında acıyı yük ediniyor hem de ardında onulmayan ızdıraplar bırakıyordu. Babaannesi geldikten birkaç ay sonra ardında bıraktığı kardeşinin acısıyla vefat etmişti. Prezantikin başkan, yani belediye başkanı olduğunu yıllar sonra öğrenmişti. Bilhassa kış mevsiminde memleket hikâyelerinin anlatıldığı akşamlar çocukluğunun en güzel akşamlarıydı. İki amcası ve halasının evleriyle kendi evleri aynı bahçeye bakardı, "Aynı bahçenin çocukları," derlerdi onlara.

"Hey yakışıklı! Bırak kahve falını da el falına bakayım senin."

Sese döndü, yanı başında oturan kadın kendisine sesleniyordu. Bohçasını ayaklarının dibine bırakmış, üzerinde mavi ve yeşil küçük çiçek desenlerinin bulunduğu kırmızı divitinden bol şalvarını bacaklarının arasında toplamış, başında mor yemenisi, kollarında sıralı bilezikleriyle genç bir kadındı. Sigara içiyordu. Dumanı suratına üfleyerek tekrarladı.

"Bırak kahve falını da el falına bakayım senin yakışıklı."

"Dalmışım, öylesine kapamıştım."

"Nerelere daldın öyle? Pek de gençsin o kadar derinlere dalmak için. Âşık mısın yoksa?"

Roman şivesi, pervasızlığı hoşuna gitmişti, güldü.

"Evet âşığım. Elimde çıkar mı bu aşkın sonu?"

Gülme sırası kadındaydı, şen ve şuh bir kahkaha attı.

"Çıkar çıkar, merak etme. Ama nasıl çıkar, elinde ne yazıyor bakmadan diyemem sana."

Şakayı uzatmak istedi.

"Ben alnımızda yazıyor o yazı diye biliyordum, siz alnımıza yazılanı elimizden mi okuyorsunuz?"

Kadını köşeye sıkıştırdığını düşünüyor ve cevabı da merak ediyordu açıkçası. Tekrar bir kahkaha attı kadın, sehpanın üzerindeki kitabına bakarak ve biraz da alaycı bir sesle cevap verdi.

"Okumuş çocuk, alnında yazan Azrail okusun diye, elinde yazan ise biz okuyalım diye yazılmış. Azrail alnını okumadan ver de elini okuyayım."

Niyeti el falı bahsini geçiştirmekti aslında fakat şaşırdı, bu kadar kuvvetli bir cevap beklemiyordu. Azrail'e tercih etmeliydi kadını.

"Azrail alnımızdakini nasılsa okuyacak bir gün. Avucumuzda ne yazıyormuş, bak bakalım," diyerek yanına davet etti kadını.

"O zaman söyle bakalım yakışıklı şöyle yandan çarklı bir sade kahve de höpürdetelim. Bi' de cigara ver şöyle filtrelisinden, sarı Samsun," deyip yanına geldi.

Çantasından sigara paketini çıkardı, kadına ikram etti. Biraz evvel söndürmesine rağmen kendisi de bir sigara yaktı. Kadın yemenisini çıkararak boynundan aşağı saldı ve saçlarını arkaya atınca boynundaki beşibiryerde çıktı ortaya. Kollarını sıvadı, bileziklerini yukarıya doğru sıkıştırdı. Şalvarını yine bacaklarının arasında topladı. Dudaklarındaki abartılı pembe ruj ile gayet güzel bir kadındı

doğrusu. Kapattığı fincanı açıp öylesine baktı. Aynı anda kadın da baktı fincana ve "Ver elini," dedi. Kahvesi de gelmişti bu arada. İlk yudumunu çekti, sigarasından da bir derin nefes…

Fincanın içinde yılanlar kaynıyordu. Bıraktı fincanı tabağın içine ve verdi elini. Kadın elini avcunun içine aldı, parmaklarını birleştirdi ve bakmaya başladı ama biraz evvelki neşesi gitmişti yüzünden. Son kahve falına bakarken teyzesi ve annesi arasındaki konuşma geldi aklına.

"Hayırdır, yılanlar elimi de mi sarmış yoksa?" dedi gülerek.

Fakat kadını güldürememişti.

"Ah be yakışıklım, sen bu gençlikte ne dertlere düştün böyle! Etrafını yılanlar sarmış, kuyulara düşmüşsün, çık o kuyudan be yakışıklım."

Sesinde korku ve endişe vardı. Önemsemeyen bir sesle güldü.

"Ne kuyusuymuş bu?"

"Ölüm kuyusu."

O anda yolculukta gördüğü rüyayı hatırladı ve bir an kendisi de ürktü. Kadının gözünden kaçmamıştı.

"Sen bu kuyuyu rüyanda gördün mü yakışıklım?"

"Hayır, görmedim," diyerek yalan söyledi. Bu kadarı fazlaydı.

"Keşke görseydin be yakışıklım, rüyada savardın belki musibetleri."

Farkında olmadan rahatlamıştı biraz. *Ne oluyor bana, bir Çingene kadının el falıyla mı gerçekleşecekti bunlar? Saçmalamaya başladım artık,* dedi içinden. Elini bıraktı kadın. Kahvesini yudumlamaya devam etti.

"Sevdim seni yakışıklı, dünya ahret kardeşimsin."

"Felaket tellalı gibiydin. Ne olacak bizim aşkın sonu onu söylemedin. Belki sol elimde yazıyordur ona da bak," dedi gülerek.

"O aşkın sonu yok yakışıklı, o aşkın tek yolcusu var, o da sensin. Senin aşkın onun zehirli hançerinde saklı."

"O kadar yılanın arasında bunu nasıl gördün be abla?"

"Sen gül bakalım," diyerek bu kez fincanın tabağını aldı eline, gösterdi: "Bak, gördün mü hançeri?"

Görmüştü…

"Senin için ne yapabilirim?" dedi kadına. Artık kalkmalıydı hanı gezmek için, epey vakit tüketmişti.

"Bu fal da benden olsun yakışıklı, kahveni, cigaranı içtik, helal et. Unutmadan sorayım, baban genç yaşta mı vefat etti?"

"Evet."

"Babanın yaşını geçersen çok uzun yaşayacaksın delikanlı."

Kalkıp çantasını topladı. Hesabı ödeyip hanın üst katına çıkan merdivenlere doğru yürümeye başladı. Birinci kata çıktığında bahçeye doğru baktı, kadın da ayaklanmış, bohçasını sırtına atmış ve ona bakıyordu. Gülümsediler karşılıklı.

Saatine baktı tekrar, kalan vaktini planlaması gerekiyordu. Hanı gezmeye başladı. Üst kata çıktı. Biraz ileride, oldukça yaşlı bir dükkân sahibi kapısının önüne iskemlesini atmış oturuyor, karşısında da yine aynı yaşlarda sırtı kendisine dönük bir adamla tavla oynuyordu. Dükkâna baktı, antikacıydı. Burada biraz vakit geçirebilir ve belki uygun bir şey bulursa ziyaret için hediye bile alabilirdi. Eli boş gitmek olmazdı. Annesi geldi aklına, ne kadar çok duymuştu bu cümleyi annesinden. Yaklaşınca adam da başını kaldırdı, elindeki zarları sallıyordu bir yandan ve "Etti mi beş?" dedi adama gülerek. Kazanan tavlacının keyfi vardı yüzünde ve yuvarlak yakın gözlüklerinin üzerinden kendisine baktı.

"Şeytanınız bol olsun, dükkâna göz atabilir miyim?"

"Buyur evladım, rahatına bak."

Dükkâna girdi. Klasik han odası ebatlarında arası açık yan yana iki dükkândı. Duvarlara göz atarken dışarı baktı, antikacının tavla oynadığı adam kalkmış gidiyordu. Adamı tanımıştı. Aynı gün içinde ikinci kez karşılaşmışlardı. Kordon'a gelirken bindiği dolmuşta önde oturan ve şoförün "Köşede mi kalacaksın Arakel Amca?" diye seslendiği adamdı. Üzerinde durmadı. Levhalar, aynalar ve saatlerle doluydu duvarlar. Ahşap, içleri porselen, gümüş ve mine taşlarıyla süslenmiş pek çok saatin arasında kendi evlerindekine çok benzeyen bir saat de vardı duvarda. Dedesinin bir Yahudi tüccardan aldığı ve ailesi göç yoluna dizildiğinde döşekler arasında taşınmıştı o saat. Yaklaşık seksen yıldır ailenindi. Annesi ayda bir yağlar, kurar ve bakımını yapardı. İki adet mavi kadife kaplı keçi ayaklı berjer koltuk duruyordu önünde. Bir masa çarptı gözüne. Dükkân sahibinin masası olmalıydı. Gözünü alamadı ceviz masadan. Ön iki köşesinde oyma kurt başı vardı ve masanın ortasından yükselmiş iki küçücük çekmecesiyle çok zarifti. Üzerinde çok eski bordo ve kahverengi

deri ciltli kitaplar, eski yazılı bir mecmua ve çok güzel bir dolma kalem duruyordu. Kalemi eline alıp almamakta tereddüt ederken dükkân sahibi girdi içeri.

"Nasıl evlat, beğendin mi antikalarımızı?"

"Çok beğendim efendim."

"Antikaya merakın nereden delikanlı? Antika merakı için fazlaca gençsin," dedi hafif bir gülümseme ile.

"Bilmiyorum, aşinalık diyelim," diyerek cevapladı sorusunu.

Duvara baktı, biraz evvel gördüğü saati işaret etti.

"Mesela bu saatin çok benzeri bir saat var evimizde. Yaklaşık üç kuşaktır ailemizde, şuradaki abajurun ve goblen kaplı berjerlerin de aynı şekilde. Yani evin eşyası onlar, antika değiller bizim için."

Dükkân sahibi ilgiyle dinliyordu. En azından kendisine öyle gelmişti.

"Kalemi çok mu beğendin, yazıp deneyebilirsin, inci gibi bir yazısı vardır."

"Kendim için değil efendim, hediye olarak alabilir miyim diye geçmişti aklımdan ama sanıyorum bütçemin çok üzerindedir, o sebeple unuttum gitti."

"Enteresan doğrusu, senin yaşında bir genç antikalara ilgili ve bu kalemi hediye almak isteyecek kadar da klasik beğenileri var. Bu zamanda memnuniyet verici benim için. Arkadaşına mı almayı düşündün kalemi?"

"Hayır, sizin yaşlarınızda bir bey, zaten vazgeçtim efendim," diye cevap verdi ve başka şeylerle ilgilenmeye başladı. Camlı bir teşhir sehpasının içindeki kol düğmelerini gördü, cam bölmeyi açmayı denedi, kilitli olduğunu fark etti.

"Şu kol düğmelerine bakabilir miyim?" diye sordu ve bu arada "İsminizi bağışlar mısınız?" dedi.

"Salih," dedi yalnızca adam. Camlı bölmenin kilidini açtı, kol düğmelerini çıkarıp verdi. Üzerinde çapraz çatılmış iki kılıç ve ortasında eski yazı bulunan düğmelerdi. *Allah'tan altın değil pirinç bunlar*, diye geçirdi içinden.

"Ne yazıyor üzerinde?"

Salih Bey hafifçe sakalını sıvazlayarak tatlı tatlı gülümsedi.

"Vatan namustur yazıyor. İnşallah bir gün öğrenirsin eski harflerle Türkçe okuyup yazmayı, sana çok yakışır."

"Vatan namustur," diye tekrarladı. "Kaç yıllık bunlar ve neden yazmışlar bunu kol düğmelerine?"

"İstanbul işgal edildiğinde yapılmış bunlar. Bak, üzerinde tarih de var."

Çok güzel görünüyorlardı. Uygun bir hediye olacaktı ziyareti için. Asıl soruyu sorma zamanı gelmişti. Bu arada Salih Bey masasına oturmuş ve çekmecesinden içi kadife kaplı ahşap küçük bir kutu çıkarmıştı.

"Fiyatını öğrenebilir miyim?"

Salih Bey kol düğmelerini içi kadife kaplı bir kutuya koydu.

"Biz burada akşama kadar neler görüyoruz bir bilsen. Sonradan görme zenginlere, eşya ile aralarında hiçbir hukuk kuramayan, eşyanın da bir ruhu olduğuna dair en ufak bir fikri olmayanlara, eşyanın üzerine sinen yıllara ve hatıralara saygısı olmayanlara neler satıyoruz. Hatıra satın alabileceğini düşünenlere, aldığı eşya için yanındaki arkadaşına "Büyük büyük dedemden kaldı deriz," diyebilecek kadar görmemiş türedi zenginlere tahammül ediyoruz. Müsaade edersen bu kol düğmelerini sana hediye etmek istiyorum."

Çok samimiydi Salih Bey bunları söylerken, hissetmişti bunu. Fakat yine de "Çok teşekkür ederim efendim fakat kabul edemem. Mümkünse ve pahalı değilse ücretini ödeyerek almak isterim," dedi.

Salih Bey oldukça makul bir fiyat söyledi.

"Eh, alışveriş de bittiğine göre çay içebiliriz, değil mi?"

Gülümsedi. Salih Bey dışarı çıkıp çay ocağına iki çay işareti yaptı. Masasının arkasındaki dolaptan kuru pasta çıkararak sehpanın üzerindeki tabağa koydu ve berjer koltuklardan birine oturup diğerine de kendisini buyur etti.

"Talebesin muhakkak, kaçıncı sınıftasın?"

"Liseyi yeni bitirdim, üniversite imtihanlarına gireceğim, İzmir'e gelmek istiyorum."

"Öyle mi, bak buna memnun oldum, yine görüşeceğiz demek ki. Hangi bölüme geleceksin peki?"

"Mühendislik düşünüyorum efendim."

"Ne güzel, Allah muvaffak etsin. Kitaplarla aran nasıl? Mühendislerin okumayla pek arası olmaz derler."

"Ben kitap okuyan bir mühendis adayıyım, seviyorum okumayı. Biraz gerçek hayattan da soyutluyor belki o sebeple de seviyorum."

"Kimleri okuyorsun peki?"

"Bu ara Kemal Tahir okuyorum. Onun hem Osmanlıcı hem Marksist tarafını seviyorum," dedi ve yüzüne baktı Salih Bey'in tepkisini görmek için. İsmini hâlâ sormaması, hediye bahsindeki nezaketi ve hele Arakel isimli adamı da orada görmesiyle ilgisini çekmeye başlamıştı Salih Bey.

"İştirakiyyuncular vardır, Osmanlının ilk sosyalistleri olarak bilinirler."

"Evet, okumuştum. Keşke millî bir solumuz olsaydı diye düşünürüm hep."

"Neden öyle düşünüyorsun, millî olmak yetmiyor mu, neden solcu olsun ki?"

"Çünkü ülkemizde millî sıfatının ardındaki tüm siyasi kimlikler sağcılık şemsiyesi altında ve sağcılık bana çok çirkin bir şey gibi geliyor. Sağcı siyasetçileri sevmiyorum."

Bir saate yakın sohbet ettiler. Salih Bey'in çayları tazeleme teklifini teşekkür ederek reddetti.

"Teşekkür ederim, güzel bir sohbetti. Sizi tanıdığıma çok memnun oldum. İzmir'e gelirsem uğrayacağım," dedi.

"Muhakkak beklerim."

Tam çıkarken dönüp çok hafif bir tebessüm ile "Hediyeniz için sahibi adına da teşekkür ediyorum," diyerek bekledi. Aynı tebessümle, "Umarım vereceğin kişi de beğenir ve beğenerek kullanır, hayırlı günlerde kullansın," dedi Salih Bey.

Çıktı dükkândan. Katı dolanarak merdivenlere yöneldi. Bahçeye indi. Ihlamur kokusunu çekti içine. Artık yola düşme vakti gelmişti. Handan çıkıp caddeye doğru yürüdü. Karşıya geçti. Biraz daha yürüdü. Bir bayiden *Cumhuriyet* gazetesi, sigara ve kibrit aldı. Köşede yolcu bekleyen bir dolmuşun kapısını açarak "Adliyenin oraya kaça götürüsünüz?" diye sorarak bindi. Camı biraz araladı. Dışarıdan tatlı bir bahar esintisi geliyordu. Hoşuna gitti ve biraz daha araladı camı.